

УДК 631.145:338.1

ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ІНТЕГРОВаниХ ПІДПРИЄМСТВ ШЛЯХОМ АВТОМАТИЗАЦІЇ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ

М.М. Гоголь, к.е.н.

І.В. Колмогорова, к.е.н.

Одеський державний аграрний університет, Одеса, Україна

Гоголь М.М., Колмогорова І.В. Вдосконалення системи управління інтегрованих підприємств шляхом автоматизації управлінського обліку.

Розглядається формування системи управлінського обліку на основі прикладного забезпечення «ІС:Управління виробничим підприємством 8», що може використовуватись для автоматизації фінансово-господарської діяльності інтегрованих підприємств по національним і міжнародним стандартам обліку. Конфігурація «ІС:Управління виробничим підприємством 8» забезпечує побудову різноманітних звітів, призначених для аналізу всіх аспектів діяльності підприємства, що дозволить керівникам різних ланок управління приймати необхідні правильні рішення.

Ключові слова: управлінський облік, бухгалтерські програми, вдосконалення, інтегровані підприємства

Гоголь М.М., Колмогорова І.В., Совершенствование системы управления интегрированными предприятиями путем автоматизации управленческого учета.

Рассматривается формирование системы управленческого учета на основе прикладного обеспечения «ІС: Управление производственным предприятием 8», что может использоваться для автоматизации финансово-хозяйственной деятельности интегрированных предприятий по национальным и международным стандартам учета. Конфигурация «ІС: Управление производственным предприятием 8» обеспечивает построение разнообразных отчетов, предназначенных для анализа всех аспектов деятельности предприятия, которое позволит руководителям разных звеньев управления принимать необходимые правильные решения.

Ключевые слова: управленческий учет, бухгалтерские программы, совершенствования, интегрированные предприятия

Gogol M.M., Kolmogorova I.V. Perfection of system management the integrated enterprises by automation of administrative account

Forming of the system of administrative account is examined on the basis of the applied providing of "ІС: Management by a productive enterprise 8", that can be used for automation of financially-economic activity of the integrated enterprises for to the national and international standards of account. Configuration of "ІС: Management by a productive enterprise 8" provides the construction of the various reports, intended for the analysis of all aspects of activity of enterprise that will allow to the leaders of different links of management to accept necessary correct decisions.

Keywords: administrative account, book-keeping programs, perfections, integrated enterprises

Розвиток економіки як країни в цілому, так і кожного підприємства окремо передбачає покращення результатів виробничої, реалізаційної, управлінської діяльності, тому питання підвищення прибутку, ефективності роботи персоналу хвилюють будь-якого керівника. Сьогодні, вдосконалення системи управління безпосередньо залежить від отримання своєчасної, достовірної та якісної інформації, бо саме її сутність коригує направлення прийняття управлінських рішень.

Аналіз останніх досліджень та публікацій

Теоретичним і практичним питанням вдосконалення управлінського обліку присвячено праці таких вітчизняних вчених як: С.Ф. Голов, С.О. Левицька, Л.В. Нападовська, В.Ф. Палій, Ф.Ф. Бутинець, О.В. Карпенко та ін., але незважаючи на усі дослідження науковців дане питання залишається дискусійним. Усе вище зазначене підтверджує актуальність обраної теми дослідження.

Метою статті є теоретичне і практичне обґрунтування вдосконалення управлінського обліку інтегрованих підприємств з використанням інформаційних технологій.

Виклад основного матеріалу дослідження

Сучасне управління інтегрованим підприємством вимагає нових методів ведення управлінського обліку на базі новітнього технічного оснащення чи з використанням якісних інформаційних систем. Впровадження бухгалтерського програмного забезпечення дозволяє автоматизувати не лише бухгалтерський облік, але й вести облік забезпеченості продукцією та відобразити її реалізаційні зміни, вести та контролювати укладення та виконання договірних зобов'язань, розраховувати правильно й швидко заробітну плату, здійснювати бюджетне планування й контролювати його виконання, формувати чітку й правдиву звітність [1].

Відомо, що відповідні помилки бухгалтерського обліку можуть стати наслідками збитковості підприємства чи навіть його знищення. Найбільш розповсюдженими є помилки при веденні внутрішнього обліку, котрий не регламентується законодавчо, але зустрічаються також помилки

викликані незнанням і відповідно невиконанням певних законодавчих змін. Також, потрібно згадати й про алгоритмічні помилки при веденні обліку вручну, у даному випадку управлінець, бухгалтер, економіст повинен переписувати дані з первинних документів з подальшим їх узагальненням, але дані процеси займають велику кількість часу, трудових ресурсів і при цьому залишається можливість здійснення різних помилок [1].

Для автоматизації управлінського обліку необхідна забезпеченість інтегрованого підприємства сучасними комп'ютерами, програмним забезпе-

ченням та спеціалізованим бухгалтерсько-обліковим забезпеченням. Перевагами автоматизації облікової системи є також технологія локального функціонування робочих місць, тобто кожен комп'ютер підприємства має свою дільницю єдиної бази даних, але функціонує при цьому майже автономно.

На сьогодні в Україні можна виокремити найбільш розповсюджені комплексні системи прикладного облікового забезпечення які скоординовані на використання вітчизняними інтегрованими підприємствами, їх найменування та характеристики зазначені в табл. 1 [1].

Таблиця 1. Програмне забезпечення для автоматизації системи управлінського обліку інтегрованих підприємств

Характеристики	Галактика	Акцент	Парус	ІС:Підприємство.8
Можливості базового налаштування	Бухгалтерський (фінансовий), податковий облік; зарплата, склад, реалізація продукції	Управлінський, бухгалтерський, податковий облік (не повний, добре розкриті ведення основних засобів)	Бухгалтерський облік; зарплата, склад, реалізація продукції	Управлінський, бухгалтерський, податковий облік
Перепрограмування штатним фахівцем	можливе	обмежене	обмежене	можливе
Наявність спеціалістів по обласним центрам України	Від 1 до 2	Від 1 до 3	Від 5 до 10	Від 5 до 20
Залежність ціни від кількості ПК-станцій	Збільшується до 300 грн. при збільшенні ПК-станцій	Ціна зменшується при збільшенні ПК-станцій	Збільшується на 500 грн. при збільшенні ПК-станцій	Не залежить, оплата лише налаштування, якщо необхідне
Середня ціна по Україні	7500 грн.	7000 грн.	10000 грн.	18000 грн.
Кількість користувачів (підприємств), Одеська область 2014 рік	10021 од.	6798 од.	19934 од.	31420 од.

Отже, найпоширенішою на сучасному етапі розвитку системи обліку нашої країни є прикладне забезпечення «ІС: Підприємство.8». Досить широке коло користувачів помітне у програмі «Парус», що також розвивається на базі системи бухгалтерського обліку. Звісно визначити яка з вище зазначених бухгалтерських програм є найкращою не можливо бо кожна з них повинна бути налаштована під конкретні особливості користувачів, саме в цьому вони різняться своєю якістю.

При вдосконаленні системи управлінського обліку на інтегрованому підприємстві перш за все необхідно звернути увагу на вже існуючу систему бухгалтерського обліку, визначити її параметри, напрями автоматизації, її якість. Наприклад, при використанні підприємством для ведення бухгалтерського обліку прикладного забезпечення «ІС: Підприємство», управлінський облік у певній мірі вони відображають за допомогою Microsoft Excel.

Враховуючи вже встановлену на інтегрованому підприємстві платформу прикладного програмного забезпечення «ІС: Підприємство» є доцільним вдосконалювати і розвивати автоматизацію системи управлінського обліку, що дозволить

економити час (на ознайомлення відповідного персоналу з програмою «ІС: Підприємство 8» та її окремими чи додатково розробленими модулями) і фінансові ресурси (ознайомлення й навчання тарифіковане погодинно). Відповідно масштабів інтегрованих підприємств самим оптимальним рішенням при визначенні конфігурації є «ІС: Управління виробничим підприємством 8» – це комплексне прикладне рішення, котре охоплює основні контури управління і обліку на виробничому підприємстві. Конфігурація дозволяє організувати комплексну інформаційну систему, яка відповідає корпоративним і міжнародним стандартам і забезпечує фінансово-господарську діяльність підприємства [1].

Прикладне забезпечення «ІС:Управління виробничим підприємством 8» може використовуватись для автоматизації фінансово-господарської діяльності середніх та великих виробничих підприємств по міжнародним стандартам. Програмний продукт забезпечує ведення в єдиній інформаційній базі:

- кадрового обліку;
- бухгалтерського і податкового обліку;

- управлінського обліку;
- обліку по МСФЗ;
- формування консолідованої звітності.

Програмний продукт «1С: Управління виробничим підприємством 8» постачається на технологічній платформі нового покоління. Дана конфігурація призначена для автоматизації управління і обліку в ряді підрозділів і служб виробничих підприємств, включаючи: планово-економічний відділ; виробничі цехи; відділ продаж; відділ маркетингу; склади матеріалів; відділ матеріально-технічного забезпечення (постачання); бухгалтерію; відділ кадрів; відділ організації праці та зайнятості; IT-службу; інформаційно-аналітичний відділ; адміністративно-господарський відділ [3].

Більш детально розглянемо деякі з функціональних можливостей для визначення їх належності до системи управлінського обліку. Конфігурація управління торгівлею дозволяє автоматизувати задачі контролю й аналізу

торговельних операцій у комплексі із суміжними задачами управлінського обліку такими як:

- планування продажів і планування закупівель (рис.1);
- управління поставками й запасами;
- управління стосунками із клієнтами (CRM);
- управління взаєморозрахунками з контрагентами.

Таким чином, ми бачимо, що надаються усі можливості для забезпечення ефективного управління торговельним бізнесом сучасного підприємства. Конфігурація підтримує наступні різновиди торгівлі: оптову торгівлю (продаж у кредит, продаж по передоплаті, торгівлю на замовлення), роздрібну торгівлю (продаж в торговому залі й віддалених неавтоматизованих точках), комісійну торгівлю (включаючи прийом й передачу товарів на реалізацію, а також субкомісію) [1].

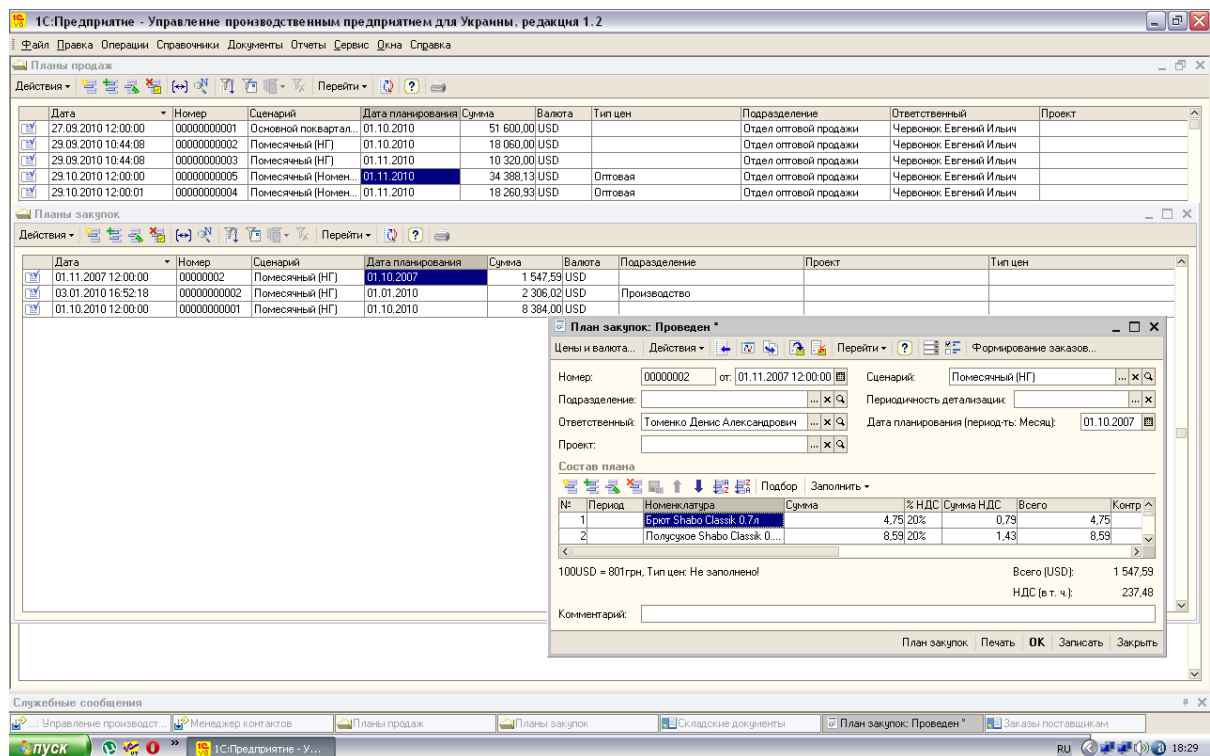

Рис. 1 Схема автоматизованого планування продажів та закупівель для інтегрованого підприємства

Виконання замовлень точно в терміни й прозорість ходу виконання кожного замовлення стає все більш важливим аспектом діяльності інтегрованих підприємств. Функціонал управління замовленнями, реалізований у конфігурації, дозволяє оптимально розміщати замовлення покупців і відображати їх у планах підрозділів підприємства відповідно до прийнятої в компанії стратегії виконання замовлень і схемами роботи (робота із складу, під замовлення). При реєстрації замовлення необхідні товари будуть автоматично зарезервовані на складах підприємства, а при відсутності потрібної кількості товарів може бути сформоване замовлення постачальнику [2].

Управління стосунками з клієнтами, відоме також, як CRM або Customer Relationship Management, є невід'ємною функціональною галуззю сучасної комплексної інформаційної системи підприємства. CRM – це концепція управління стосунками із клієнтами в умовах активної конкуренції, націлена на максимальне освоєння потенціалу кожного клієнта й партнера в інтересах підприємства. Концепція CRM припускає регулярний збір і аналіз інформації про кожного клієнта, реального й потенційного: як клієнт відреагував на ділову пропозицію, чи задоволений він якістю обслуговування, чи змінюються його переваги згодом, наскільки акуратно він виконує взяті на себе зобов'язання й в остаточному підсумку,

скільки доходу клієнт приносить (або міг би принести) підприємству.

Відслідковуються всі стадії стосунків із клієнтом в звітах про відносини з клієнтами (рис. 2) вертикально-інтегрованого підприємства. Крім того, відстежуються усі ознаки небезпечного погіршення стосунків, оскільки, як відомо, на

конкурентному ринку витрати на залучення нового клієнта на порядок перевищують витрати на втримання наявного клієнта [2].

Отже, можна зазначити, що концепція CRM передбачає гармонічну комбінацію формального підходу й індивідуального відношення до кожного клієнта.

The screenshot displays a CRM application window titled "1С:Предприятие - Управление производственным предприятием для Украины, редакция 1.2". It features several data tables:

- Документы контрагентов**: A table with columns for Date, Number, Document Type, Operation Type, Counterparty, Information, Sum, Currency, Organization, Responsible, and Comment. It lists transactions such as "Платежное поручение" and "Заказ поставщику".
- Классификации показателей по стадиям взаимоотношений**: A table with columns for Date, Number, End Date, Periodicity, Quantity, and various classification codes (X, Y, Z).
- Условия поставок по договорам контрагентов**: A table with columns for Date, Number, Counterparty, Start Date, End Date, Contract Name, Periodicity, and Sum.
- Документы События**: A table with columns for Date, Event Type, Event Group, Counterparty, Contact Person, Description, Responsible, and Project. It lists events like "Телефонный звонок" and "Электронное письмо".
- Служебные сообщения**: A table with columns for Date, Number, Document Type, Operation Type, Counterparty, Information, Sum, Currency, Organization, Responsible, and Comment.

Рис. 2 Схема взаємодії й відображення результатів управління стосунками з клієнтами

Але якщо кількість активних клієнтів підприємства виміряється в десятках або сотнях, а кількість потенційних клієнтів – відповідно в сотнях або тисячах, то повна реалізація концепції CRM призведе до накопичення величезних масивів інформації, працювати з якими без залучення спеціальних засобів автоматизації буде просто неможливо. Рекомендована конфігурація містить засоби автоматизації концепції CRM. Функціональні можливості конфігурації дозволяють підприємству успішно управляти стосунками з покупцями, постачальниками, суміжниками й будь-якими іншими контрагентами, а точніше дає можливість використовувати персоналізований підхід до потреб і вимог кожного клієнта; реєструвати інформацію про постачальників: умови доставки товарів, надійність, терміни виконання замовлень, номенклатура й ціни товарів, що поставляються, і матеріалів; автоматично сповіщати користувачів про майбутні контакти з контрагентами й інших подіях (зокрема, про дні народження контактних осіб); планувати робочий час і контролювати робочі плани працівників; аналізувати незавершені й планувати майбутні угоди з покупцями й потенційними клієнтами; оперативно контролювати стан запланованих контактів і угод; проводити аналіз причин зриву виконання замовлень покупців і обсягів закритих замовлень;

аналізувати й оцінювати ефективність рекламних і маркетингових акцій; проводити інтегрований аналіз стосунків із клієнтами [1], що зазначено на рис. 3.

Автоматизовані механізми управління стосунками з клієнтами можна використовувати не тільки як ефективне знаряддя в конкурентній боротьбі за вигідних клієнтів, але і фахівцям інтегрованого підприємства надається сховище інформації про контрагентів із зручними засобами доступу. Співробітник, що прийняв дзвінок незнайомого йому клієнта, може прямо в процесі телефонної розмови увійти в курс справи, оперативно переглядаючи відомості про клієнта й про останні контакти з ним на екрані свого комп'ютера [4].

Можливості конфігурації по управлінню стосунками з клієнтами можуть бути затребувані комерційним директором, директором відділу маркетингу, співробітниками маркетингових, збутових і постачальницьких підрозділів підприємства [4].

Особливу увагу в системі автоматизованого управлінського обліку інтегрованих підприємств необхідно відвести бюджетуванню, бо саме воно є однією з основ якісного функціонування управлінського обліку.

Бюджети можуть складатися як на найближчі місяці (поточне або уточнене планування), так і на більш тривалі періоди часу (стратегічне або укрупнене планування). Бюджетування в програмі 1С виконує наступні функції: економічний прогноз; контроль результатів діяльності підприємства; засіб координації діяльності підрозділів підприємства; основа для прийняття рішень по розвитку підприємства [2].

Для ефективного управління підприємством потрібно мати повне уявлення про його діяльність. Система звітності конфігурації «1С: УВП 8» забезпечує ефективну обробку величезних масивів різноманітних відомостей з метою уявлення їх в узагальненому й порівнянному виді, придатному для аналізу й прийняття управлінських рішень. Конфігурація «1С: УВП 8» забезпечує побудову різноманітних звітів, призначених для аналізу всіх аспектів діяльності підприємства.

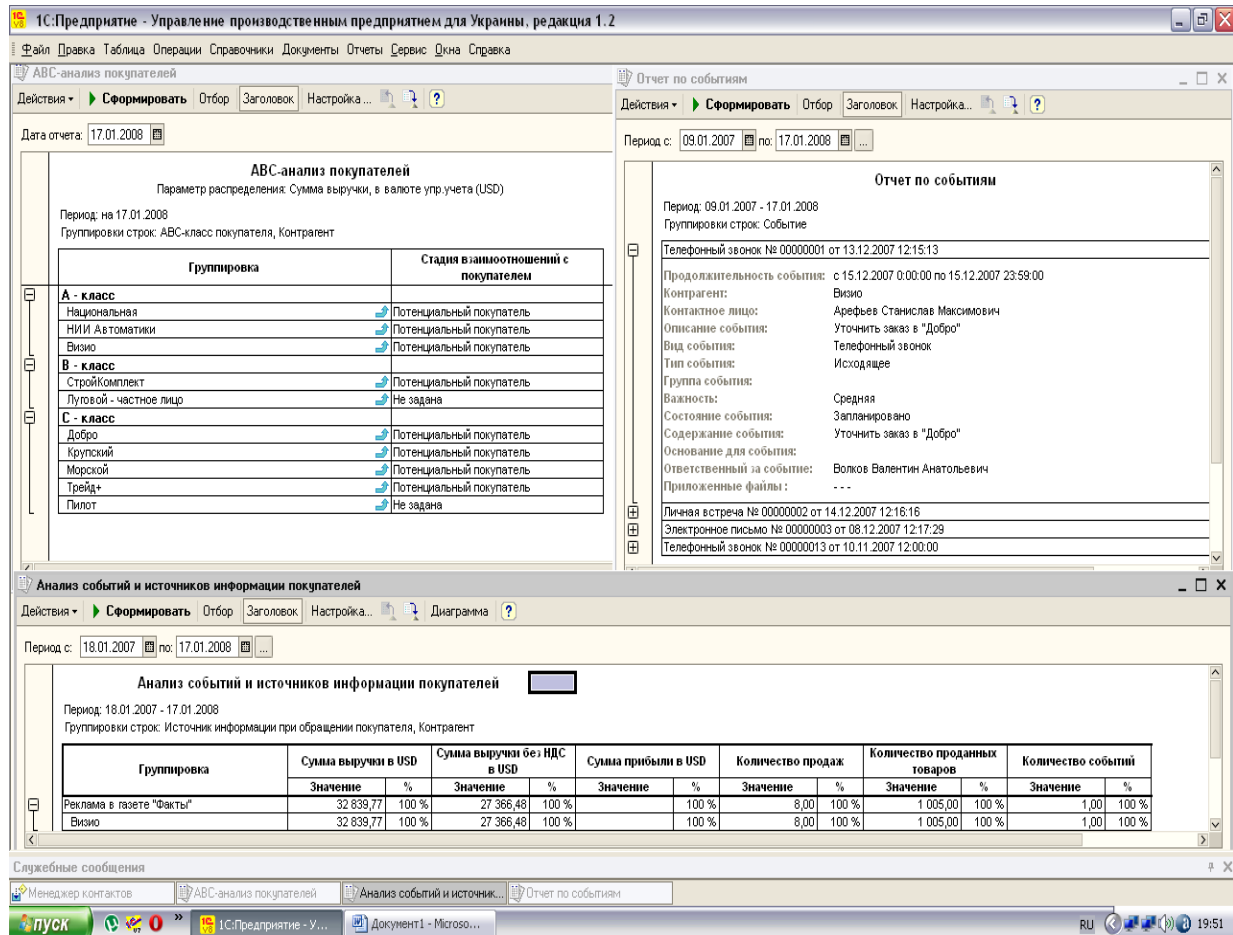

Рис. 3 Співвідношення та взаємозв'язок рекомендованих аналізу-ABC і звіту в обліковій системі управління стосунками з клієнтами

Звіти являють собою потужний і гнучкий засіб відбору, узагальнення й угруповання даних, що містяться в інформаційній базі. Користувач може не тільки роздрукувати звіт, але й працювати з ним як з інтерактивним документом – змінити його параметри, перешикувати, сформувати додатковий звіт на підставі окремих документів уже сформованого звіту [5].

Висновки

Проведене дослідження свідчить, що вдосконалення системи управління шляхом автоматизації управлінського обліку дійсно можливе, адже використовуючи базову платформу програми «1С: Підприємство 8» із конфігурацією «1С: Управ-

ління виробничим підприємством 8» можливо автоматично отримувати звіти необхідні різним керівникам відповідно до структури управління інтегрованим підприємством. Завдяки автоматизації процесу обробки даних, часу на їх формування, коригування, групування буде витрачено набагато менше ніж при їх ручному опрацюванні, що дозволить економити і фінансові ресурси інтегрованого підприємства. Проте найбільшою перевагою є змістовність, доступність та своєчасність отримання управлінських звітів, що дозволить керівникам покращувати власні навички при прийнятті рішень, формуванні й використанні облікової політики підприємства.

Список літератури:

1. Гоголь М.М. Шляхи оптимізації управлінського обліку на вертикально-інтегрованих виноробних підприємствах/ М.М. Гоголь // Вісник ХНАУ ім. В.В. Докучаєва. – 2013. – №8. – С. 92-98.
2. Нападівська Л.В. Управлінський облік: суть, значення та рекомендації щодо його використання в практичній діяльності вітчизняних підприємств / Л.В. Нападівська // Бухгалтерський облік і аудит. – 2005. – № 8-9. – С. 50-62.
3. Интерактивный самоучитель 1С: Предприятие 8.0. Управление производственным предприятием. Практические уроки. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://financepro.ru/accounting/12252-interaktivnyjj-samouchitel-1s-predpriyatje-8.0.html>.
4. Управление отношениями с клиентами. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://v8.1c.ru/trade/crm/?printversion=1>.
5. Управленческая отчётность. 1С Управление. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.logen.ru/product/upp/upravlencheskaya_otchetnost.php.

Надано до редакції 05.06.2015

Гоголь Марина Миколаївна/ Marina N. Gogol
marigog@meta.ua

Колмогорова Ірина Володимирівна/Irina V. Kolmogorova
kolmogorova2014@mail.ru

Посилання на статтю / Reference a Journal Article:

Вдосконалення системи управління інтегрованих підприємств шляхом автоматизації управлінського обліку [Електронний ресурс] / М. М. Гоголь, І. В. Колмогорова. // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2015. – № 4 (20). – С. 112-117. – Режим доступу до журн.: <http://economics.opu.ua/files/archive/2015/n4.html>